

โดย ฝ่ายส่งเสริมความยั่งยืน
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงในปัจจุบันทำให้ธุรกิจต่างเผชิญกับความท้าทายทั้งความเสี่ยงทางกายภาพ (physical risks) เช่น ไฟป่า น้ำท่วม ภัยแล้ง อุณหภูมิที่สูงขึ้น ซึ่งล้วนสร้างผลกระทบเชิงลบต่อทรัพย์สินและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนผ่าน (transition risks) ที่เกิดจากนโยบายและกฎระเบียบที่ต้องการมุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ วิวัฒนาการของเทคโนโลยี ตลอดจนความคาดหวังของผู้ลงทุนและผู้บริโภคในการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ ผลสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูงกว่า 2,000 ราย จาก 27 ประเทศ ซึ่งจัดทำโดย Deloitte¹ ที่พบว่า ร้อยละ 70 ของผู้บริหารระดับสูงมองว่าการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศมีผลกระทบอย่างมากต่อกลยุทธ์และการดำเนินธุรกิจ โดยกว่าครึ่งหนึ่งเห็นว่าเกิดจากกฎเกณฑ์ที่ต้องการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานกำกับและความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปจากเดิม อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 92 ของผู้บริหารระดับสูงเห็นว่า ธุรกิจยังสามารถเติบโตไปพร้อมกับ การลดก๊าซเรือนกระจกได้ และร้อยละ 85 ให้ความสำคัญและมีการลงทุนด้านความยั่งยืนในองค์กรมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า แม้การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศจะมีผลกระทบทางลบ แต่หากมีการปรับตัวและรับมือกับความเสี่ยนั้นได้ ธุรกิจยังสามารถสร้างโอกาสใหม่และเติบโตตลอดจนสร้างคุณค่าในระยะยาวได้ต่อไป

ในมุมมองหลักการกำกับดูแลกิจการในระดับสากล องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ OECD ได้ออก G20/OECD Principles of Corporate Governance 2023² ซึ่ง OECD ได้เน้นความรับผิดชอบของคณะกรรมการในการคำนึงถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders interest) นอกเหนือจากผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น โดยเฉพาะในการตัดสินใจที่จะส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดและยั่งยืนของธุรกิจ ดังนั้น คณะกรรมการควรคำนึงถึงโอกาสและความเสี่ยงด้านความยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาผนวกประเด็นด้านสภาพภูมิอากาศเข้าไปในโครงสร้างและกลไกการกำกับดูแล ทั้งการกำหนดกลยุทธ์ การบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลเพื่อสะท้อนความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย

หลักการของ OECD ข้างต้นสอดคล้องกับหลักคิด Climate Governance ที่นำการบริหารจัดการความเสี่ยงและโอกาสด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้าไปผนวกกับแนวทางการกำกับดูแลกิจการ ซึ่ง World Economic Forum หรือสภาเศรษฐกิจโลกได้ออก Guiding Principles 8 ข้อ สำหรับคณะกรรมการ³ ดังนี้

¹ Deloitte 2024 CxO Sustainability Report

² OECD (2023), G20/OECD Principles of Corporate Governance 2023 หรือสามารถอ่านเพิ่มเติมได้ที่บทความ G20/OECD Principles of Corporate Governance 2023: กรอบการกำกับดูแลกิจการสากลที่เน้นความสำคัญของความยั่งยืน

³ WEF (2019) How to Set Up Effective Climate Governance on Boards. Guiding Principles and Questions

1) **Climate accountability on boards** – คณะกรรมการในฐานะผู้นำองค์กรมีความรับผิดชอบต่อความอยู่รอดและยั่งยืนขององค์กร ดังนั้น ต้องคำนึงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อการประกอบธุรกิจ

2) **Command of the (climate) subject** – คณะกรรมการควรประกอบด้วยกรรมการที่มีความหลากหลายทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ที่จะสามารถทำให้องค์กรมีความตระหนักรู้และความเข้าใจในความเสี่ยงและโอกาสด้านสภาพภูมิอากาศ

3) **Board structure** – คณะกรรมการควรกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการและจัดตั้งคณะกรรมการชุดย่อยเพื่อทำหน้าที่พิจารณาความเสี่ยงและโอกาสด้านสภาพภูมิอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) **Material risk and opportunity assessment** – คณะกรรมการควรดูแลให้ฝ่ายจัดการประเมินความเสี่ยงและโอกาสด้านสภาพภูมิอากาศที่มีนัยสำคัญ ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว นอกจากนี้ คณะกรรมการควรดูแลให้มั่นใจถึงประสิทธิผลในกลไกการตอบสนองต่อประเด็นด้านสภาพภูมิอากาศ

5) **Strategic and organizational integration** – คณะกรรมการควรกำกับดูแลเพื่อให้มั่นใจว่าประเด็นด้านสภาพภูมิอากาศได้ถูกบูรณาการอย่างเป็นระบบในการกำหนดกลยุทธ์ และกระบวนการตัดสินใจ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร

6) **Incentivization** – คณะกรรมการควรกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศไว้เป็นส่วนหนึ่งในนโยบายกำหนดค่าตอบแทนของผู้บริหารเพื่อสร้างแรงจูงใจ

7) **Reporting and disclosure** – คณะกรรมการควรกำกับดูแลเพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงและโอกาสที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับ

8) **Exchange** – คณะกรรมการควรมีการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเข้าใจถึงความต้องการและรับรู้ถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านสภาพภูมิอากาศอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุปคือ การจัดการกับประเด็นด้านสภาพภูมิอากาศถือเป็นวาระเร่งด่วนที่คณะกรรมการต้องนำไปพิจารณาในการทำหน้าที่การกำกับดูแลในทุกขั้นตอน และถือเป็นความรับผิดชอบ (accountability) ของคณะกรรมการ

สำหรับประเทศไทย ก.ล.ต. ได้จัดทำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560 (CG Code) ซึ่งมุ่งเน้นผลของการกำกับดูแลกิจการที่นำไปสู่การลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวภายใต้ปัจจัยการเปลี่ยนแปลง แข่งขันได้ และมีผลประกอบการที่ดีในระยะยาว โดย CG Code ได้กำหนดหลักปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้นำและหน้าที่ของคณะกรรมการที่ครอบคลุมตั้งแต่ (1) การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย (2) การกำหนดกลยุทธ์ นโยบายการดำเนินงาน การจัดโครงสร้างคณะกรรมการ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และ (3) การประเมินและบริหารความเสี่ยง และดูแลการรายงานผลการดำเนินงาน ดังนั้น จะเห็นได้ว่า CG Code สอดรับกับหลักการ OECD และ Guiding Principles ของ World Economic Forum โดยคณะกรรมการ

บริษัทจดทะเบียนสามารถนำหลักปฏิบัติและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องใน CG Code ไปปรับใช้ โดยพิจารณาประเด็นด้านสภาพภูมิอากาศเสริมในกลไกการกำกับดูแลกิจการได้

นอกจากนี้ ก.ล.ต. อยู่ระหว่างยกระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (รายงาน 56-1 One Report) ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ได้แก่ IFRS S1 General Sustainability Disclosure และ IFRS S2 Climate-Related Disclosure ของ International Sustainability Standards Board (ISSB) โดยในระยะแรก ก.ล.ต. จะเน้นการเปิดเผยข้อมูลด้านสภาพภูมิอากาศตาม IFRS S2 ตาม 4 pillars สำคัญ ได้แก่ (1) การกำกับดูแล (2) กลยุทธ์ (3) การบริหารความเสี่ยง และ (4) ตัวชี้วัดและเป้าหมาย ซึ่งใน pillar “การกำกับดูแล” ได้กำหนดการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการที่ทำหน้าที่บริหารจัดการความเสี่ยงและโอกาสที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ

ในระยะต่อไป ก.ล.ต. จะร่วมมือกับองค์กรพันธมิตรเพื่อพัฒนาเครื่องมือสนับสนุนสำหรับคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการประกอบธุรกิจ เพื่อให้บริษัทจดทะเบียนสามารถดำเนินการและบริหารจัดการความเสี่ยงภายใต้วิกฤตสิ่งแวดล้อมนี้ได้ และเป็นกลไกเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญของประเทศ
